

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/39/2022
Identifikačné číslo spisu:	7216206766
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7216206766.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BUILDING CITY, s.r.o., Košice, Južná trieda 117, IČO: 45 254 389, zast. advokátom JUDr. Slavomírom Kučmášom, Michalovce, Plynárenská 1, proti žalovanému Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zast. BG Partners, s. r. o., Bratislava, Jakubovo námestie 1, aj Advokátska kancelária Branislava Mačaja, s.r.o., Bratislava, Vajnorská 21A, o určení, že právo z vecného bremena nevzniklo, vedenom na Okresnom súde Košice II (t.č. Mestský súd Košice) pod sp. zn. 39C/173/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 29. apríla 2020 sp. zn. 6Co/117/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 15. júna 2017 č.k. 39C/173/2016-88 v spojení s opravným uznesením zo dňa 05. novembra 2018 č. k. 39C/173/2016-115 žalobu zamietol žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v plnej výške.

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal určenia, že právo z vecného bremena nevzniklo a uloženie povinnosti žalovanému odstrániť technické zariadenie, súvisiace s fungovaním siete mobilných telefónov žalovaného, zriadené na stavbe žalobcu, s tým, že medzi právnym predchodcom žalovaného (Globtel, a. s.) ako nájomcom a žalobcom ako prenájomateľom bola 5. januára 2001 uzavretá zmluva o nájme, predmetom ktorej bola časť strešnej budovy, nachádzajúcej sa na Južnej triede 117 v Košiciach, ktorá je vo výlučnom vlastníctve žalobcu, za účelom umiestnenia zariadení systémov antén a káblových trás pre riadne fungovanie sietí mobilných telefónov.

1.2. Zriadením predmetného zariadenia vzniklo zo zákona v zmysle § 12, ods. 1, pís. a/, ods. 3, zák. č. 110/1964 Z. z. o telekomunikáciách, v znení zákona, účinnom do 1. júla 2000 a § 78, ods. 7, prvej vety,

zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, v znení neskorších predpisov, na parc. č. 2390/16 v kat. úz. Južné Mesto, vecné bremeno tak, ako je zapísané na LV č. XXXXX, pre okr. Košice, Obec Košice, kat. úz. Južné Mesto. Poukazom na § 151 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (ďalej len „OZ“) uviedol, že s ohľadom na existenciu vecného bremena je skončenie nájmu na základe nájomnej zmluvy z 5. januára 2016 vo vzťahu k právu žalovaného užívať predmetný pozemok, právne irelevantné. Mal za to, že v konaní nebol preukázaný zánik predmetného vecného bremena v zmysle § 151p OZ. Zápis vecného bremena má deklaratórny charakter. Uviedol, že vecné bremeno vzniká v zmysle citovanej zákonnej úpravy zo zákona a vyhotovením návrhu podľa určovacieho petitu sa nezmení stav a ani právne vzťahy účastníkov konania. Nedôjde ku žiadnej náprave, ani ku zániku vecného bremena alebo k odstráneniu stavby.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku z. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 29. apríla 2020 č. k. 6Co/117/2019-130 odmietol odvolanie žalobcu a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v prejednávanej veci bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený žalobcovi 18. júla 2017, o čom svedčí doručienka pri č. l. 91 p.v. spisu. Lehota na podanie odvolania žalobcovi začala plynúť nasledujúcim dňom, t.j. dňa 19. júla 2017 a uplynula dňa 2. augusta 2017 (streda). Žalobca odvolanie podal 3. augusta 2017, teda oneskorene. Vzhľadom na to, že odvolanie žalobcu bolo podané oneskorene, odvolaciu súdu neostala iná možnosť, len odvolanie žalobcu podľa § 386 písm. a/ CSP odmietnuť.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f/ CSP.

3.1. Dovolanie odôvodnil tým, že odvolací súd v odôvodnení uznesenia absolútne nijakým spôsobom nešpecifikoval, na základe čoho dospel k záveru, resp. z čoho vyplýva, že žalobca podal odvolanie dňa 3. augusta 2017. Uviedol, že toto konštatovanie nie je pravdivé. Nie je sporné, že žalobcovi bolo doručené rozhodnutie prvoinštančného súdu dňa 19. júla 2017, ani to, že odvolacia lehota začala plynúť nasledujúci deň po jeho doručení, t. j. dňa 20. júla 2017 a jej posledný deň pripadol na 2. augusta 2017 (streda). Upozornil, že odvolanie podal dňa 2. augusta 2017 poštovou prepravou na pošte v Michalovciach, to vyplýva aj zo súdneho spisu, pričom toto odvolanie bolo súdu doručené nasledujúci pracovný deň, t.j. dňa 3. augusta 2017 (štvrtok). Samotné doručenie odvolania súdu dňa 3. augusta 2017, t.j. nasledujúci pracovný deň po poslednom dni lehoty na podanie odvolania, tak nemôže znamenať nedodržanie lehoty na podanie odvolania, pretože pri skúmaní včasnosti podania odvolania je rozhodujúci deň, kedy bolo odvolanie tou-ktorou procesnou stranou podané, t.j. žalobca bez akýchkoľvek pochyb dodržal lehotu na podanie odvolania a odvolanie podal riadne a včas, a to aj napriek tomu, že bolo podané v posledný deň lehoty poštovou prepravou, t. j. dňa 2. augusta 2017. Má za to, že uvedeným procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

3.2. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že dovolanie je nedôvodné a neopodstatnené. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca namietal vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP je a zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Pod pojmom procesný postup sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, či 6Cdo/90/2012). Súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ešte pred účinnosťou CSP bol tiež záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmieta zaoberať meritom veci (odmieta podanie alebo konanie zastaví, resp. odvolací súd odmieta odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 alebo 3Cdo/98/2015).

14. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba obdobne i po nadobudnutí účinnosti CSP dospieť k záveru, že o procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP ide tiež v prípade procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý odmieta odvolanie, i keď pre taký procesný postup neboli dané zákonné predpoklady. Dovolací súd preto skúmal, či procesný postup nižších súdov (v prvom rade súdu odvolacieho) nevykazuje znaky takejto vady.

15. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu a porušenie práva na spravodlivý súdny proces žalobca videl v tom, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil včasnosť ním podaného odvolania. (bližšie pozri bod 3.1. tohto rozhodnutia)

16. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

17. Podľa § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

18. Podľa § 121 ods. 1 až 5 CSP lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho

dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

19. Podľa dovolacieho súdu ale žalobca v dovolaní neopodstatnene a v rozpore s obsahom spisu tvrdí, že odvolací súd nemal vo veci rozhodnúť uznesením tak, že odmietol odvolanie z dôvodu jeho oneskoreného podania podľa 386 písm. a/ CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok okresného súdu bol žalobcovi doručený prostredníctvom právneho zástupcu dňa 18. júla 2017 (viď doručka č. 1. 91 rub. spisu). Posledný deň na podanie odvolania bola streda 02. augusta 2017. Žalobca podal odvolanie (č. 1. 92 a nasl. spisu) proti rozsudku okresného súdu na pošte až dňa 03. augusta 2017 (viď pečiatka pošty na obálke na č. 1. 95 rub spisu), teda zjavne oneskorene.

19.1. Obsah preskúmaného spisu a ani procesné úkony žalobcu urobené v konaní pred súdom prvej inštancie nenasvedčujú tomu, že odvolací súd postupoval procesne nesprávne, keď odmietol odvolanie žalobcu, i keď pre taký procesný postup neboli dané zákonné predpoklady. Naopak obsah spisu osvedčuje správny procesný postup dovolacieho súdu, ktorý rozhodol v súlade so zákonom, keď odvolanie žalobcu podané ako oneskorené odmietol podľa 386 písm. a/ CSP. Žalobca, hoci v dovolaní tvrdil, že odvolanie podal na poštovú prepravu dňa 02. augusta 2017, a toto bolo okresnému súdu doručené 03. augusta 2017, na preukázanie svojich tvrdení nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce opak toho, čo mal dovolací súd za preukázané zo súdneho spisu (viď bod 19. tohto rozhodnutia) zhodne s odvolacím súdom (viď bod 2. tohto rozhodnutia), že jeho odvolanie bolo podané oneskorene.

19.2. Vychádzajúc z uvedeného preto najvyšší súd musel dospieť k jedinému možnému záveru, že žalobca neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pretože odvolací súd odmietnutím skutočne oneskoreného odvolania neznemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Pretože žalobca neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

21. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.